

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN
Egy évre ... 120 kor.
Fél évre ... 60 kor.
Egy negyed évre 30 kor.
Egy hónap ... 10 kor.

Nyitási költségek
megállapítás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Társaság.
Köszegi utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 81.

Arad, 1919.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, november 27

A közbiztonság

mint az emberi élet sok minden más megnyilvánulása, nagy részben a mindenkori gazdasági viszonyoktól függ. Ezért, mikor arról írunk, hogy a közbiztonsági viszonyok Aradon az utóbbi időben mennyire hanyatlottak, nem kizárólag a rendőrséget okoljuk. Tény az, hogy nem mulik el nap anélkül, hogy tömegesen érkezzenek feljelentések a rendőrségre lopások, rablások, betörések és más bűntények miatt. Csak néhány nap előtt történt, hogy a kora esti órákban a Maros partján agyonlőtt hettek egy embert és a gyilkosoknak még máig sem tudtak nyomára akadni. Szívesen konstatáljuk, hogy az új aradi rendőrfőnök mindent elkövet ezen a lehetetlen közbiztonsági viszonyok szanálása érdekében. Nem is az ő ambícióján és tettereijén mulk. Bizonyos az, hogy az évekig tartó háború és az ezt követő abnormis idők meglazították az emberek erkölcsi érzületét. Ehhez járul, hogy a munkaalikalom megcsappant és ezzel nagy lett azoknak a száma, akik önhibájukon kívül kerültek into. A rongvos ruha és állandóan koreó gyomor nem olyan boldog állapot, mely az emberek megbízhatóságát növelné. Régi igazság, hogy a társadalmi rend annál szilárdabb, a bűnözési esetek száma annál kisebb, minél jobbak és rendezettebbek a gazdasági viszonyok. Arra kell tehát törekedni, hogy a gazdasági élet mielőbb a rendes kerékvágásba kerüljön. Ha megindul a normális élet minden téren, akkor önmaguktól is meg fognak javulni a közbiztonsági viszonyok. Addig is kötelessége a rendőrségnek az összes preventív intézkedéseket megfenni, hogy a bűnesetek végrehajtását meggátolja. A rendőrségi létszám szaporítása lehetővé teszi több őrszem felállítását, állandó őrszolgák cirkulását, főleg pedig a legpéldásabb bűntettek elriasztani. Ha a rendőrfőnök ezt az ügyet is olyan eréllyel veszi kezébe, mint a többit, úgy meg vagyunk róla győződve, rövidesen Aradon sem lesz ok panasza.

Az antánt újabb jegyzéke Romániához.

— Nyolc napos határidő a válaszra. —

Az *Avantur* című lap írja: Az antánt legfőbb tanácsa Clemenceau francia miniszterelnök elnökele alatt ülést tartott, amelyen megbeszéltek a Romániához intézendő újabb jegyzék szövegét. A jegyzék igen határozott hangon

felhívja a román kormányt a szabott feltételek teljesítésére és ama reményének ad kifejezést, hogy nyolc napon belül közölni fogja végleges válaszáat. (A cikk folytatását a cenzura törölte.)

A posta nem tudja kifizetni az utalványokat.

Megirtuk, annak idején, hogy a postaigazgatóság a közönség részére ismét szabaddá tette a postautalvány forgalmat és ezek után mindenki azt hitte, hogy bátran bízhatja pénzét a postára. Dacára annak, hogy a postautalvány forgalmat újra engedélyező rendelet még november 17-én bocsátották ki, Aradon mindeztideig még egy utalványt sem fizettek ki, ami érihető meglepetést keltett a közönség körében, de különösen a

kereskedő világban, ahol a postautalvány forgalom szünetelése valószínűleg bántólag hatott. Érdeklődünk illetékes helyen asziránt, hogy mi késlelteti még mindig az utalványok kifizetését és kérdésünkre azt a felvilágosítást nyertük, hogy a posta felveszi ugyan az utalványokat, azokat továbbítja is rendszeren, de nem rendelkezik elegendő mennyiségű pénzzel és így képtelen az utalványok összegeit a feleknek kifizetni.

Ötvenhat kivándorló család.

— Szombaton utaznak el Aradról. —

E hét végével ismét ötvenhat olyan család hagyja el Arad városát, akiket a hatóságok kiutasítottak, részben pedig olyanok veszik kezükbe a vándorbotot, akik önmaguk kérték, tegyék lehetővé nekik a Magyarország meg nem szállott területeire való utazást. Ezek nyilatkozatot írtak alá, hogy többé Aradra vissza nem térnek. Az ötvenhat család közül azonban a legtöbb olyan, akiket mint nem kívánatos elemeket a hatóságok utasítottak ki. A visszatelepülő, illetve kitelepítő vonatnak már a múlt hét végén kellett volna indulnia, de akkor ez külön-

böző okoknál fogva nem történt meg. Illetékes helyen most kijelentették, hogy a kivándorlóvonat e hét szombatján feltétlenül indul az aradi pályaudvarról. A kitelepülő külön kocsikat kapnak, melyeket a Budapest felé induló személyvonathoz csatolnak. Az ötvenhat család közül csupán nyolc kért külön vaggont a butorok részére, a többiek csak a személypodgyással utaznak. A kitelepülő közül azok, akik már megkapták utleveleiket, kötelesek e hó huszonnyolcadikán, pénteken délután a repatriáló hivatalban jelentkezni.

„Oroszországban minden csendes.”

Bukarest. Az a hír érkezik Oroszországból, hogy az asztrákani kormányzásban újabb felkelés keletkezett a szovjeturalom ellen. Ennek elnyomására kénytelenek a szovjethadsereg frontjáról csapatokat elvonni.

Bécs. Az ukrán sajtószolgálat jelenti Kamenev-Podolskból: Demákin hadseregét az ukrán nemzeti hadsereg heves lökésekkel üldözi keleti irányba. Az október-

ben Novneserszkban tartott dél-orosz konferencián doni, kubáni és tereki kozák köztársaságok Denikin auktoritását visszautasították.

Páris. Odesszai szikratávirat szerint Denikin kozák esz és Délvidékén megtörték a bolsevisták ellenállását, 6000 foglyot, nagy számú ágyút és géptegyvert zsákmányoltak s a bolsevistákat ötven kilométeres fronton visszavetették.

Eigázolt

takarékpénztári titkár.

— Haláles katasztrófa Gyorokon. —

Szerencsétlenség történt ma délután Gyorokon. Földes Lajos a Gyoroki Takarékpénztár titkára a közösen áthaladó villamos vasut alá került, amely azonnal megölte. A szomorú véret ért takarékpénztári titkár ma délután be akart utazni Aradra. A takarékpénztár épületében megvárta a villamos indulását s csak akkor sietett ki, amikor a vasut már mozgásban volt. Fel akart ugrani a villamosra, de lába megcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy a kocsikerekei teljesen megszerencsolták testét. A szerencsétlenség híre még ma délután elérte Aradon, ahol általános részvétet váltott ki az elhunyt családjá iránt. A tragikus körülmények között elhunyt titkár pénteken temetik el Gyorokon.

Újabb ankétot tartanak a szingizagatók.

Egy hét előtt volt az első szingizagatói értekezlet. Kolozs árott, melyen a magyar szinészet jövő sorsa felől tanácskoztak. Most arról értesülünk, hogy a kormányzótanács közoktatásügyi osztálya még egy ankétra hívja össze a szingizagatókat. — Erre az újabb ankétra akkor fog sor kerülni, ha a szingizagatók szervezetének szabályzatát kidolgozták.

Az összes vonalakon szünetel a vasúti forgalom.

Tegnap későn este távirat érkezett az aradi üzlethezvezetéshez, amely tudatta, hogy az államvas utak aradi vonalain kedden éjjel tizenkét órától csütörtök éjjel tizenkét óráig minden személyforgalom szünetelni fog. Az utban levő vonatok, így az erdélyi személyvonat is ma reggel még befutott az aradi pályaudvarra, de innen már nem indítottak el egyetlen személyvonatot sem. A személyforgalom beszüntetésének okáról érdeklődünk illetékes helyen, azonban erre nézve sehol sem tudtak biztos felvilágosítást adni. Valószínű, hogy a közönség kérelmét eme érzékenyen érintő intézkedés a szénhiányra vezethető vissza. Ha nem változnak meg hamarosan a viszonyok, a vasúti forgalom szünetelése tovább is eltarthat. Az Acsev vonalain továbbra is úgy közlekednek a vonatok, mint eddig.

Nem akarnak elutazni a kiutasítottak.

Az aradi repatriáló hivatal feljelentést tett a rendőrségen, hogy jelenleg huszonhárom olyan egyén tartózkodik a városban, akiknek tartózkodási engedélye lejárt és ennek dacára nem tettek eleget a kiutasítási parancsoknak. Ezek kötelesek lettek volna utleveleiket kiváltani és Arad városát elhagyni, de ezen köteleességüknek nem tettek eleget. A rendőrség a feljelentettek ellen megindítja az eljárást és eltiltja őket.

Aki önmagát vádolta gyilkossággal.

Ma reggel megjelent a rendőrségen Jäger Jánosné György-utca 101. szám alatti lakos és érdekes feljelentést tett egyik lakója, Csuvár László ellen. A háztulajdonos elmondja feljelentésében, hogy néhány nappal ezelőtt megjelent nála Csuvár és lakást kért tőle, amit meg is kapott. Az asszonynak feltűnt, hogy valahányszor idegen jött a házba, új lakója mindég elbujt a addig nem mutatkozott, míg az idegen el nem távozott. Kérdést intézett emiatt hozzá e kkor a lakó titokzatosan elbeszélte, hogy az egyik aradmezei községben megölte a kormáróst, sőt később saját feleségét is, mert ez tudott a gyilkosságról. Végül elmondta Csuvár, hogy most szerb területre szeretne átszökni e ezért kérte az asszonyt, hogy szerezzen neki utazási igazolványt. Az asszony valamása alapján Csuvár Lászlót azonnal letartóztatták, de ez a rendőrségen mindent letagadott. A rendőrség most széleskörű nyomozást indított ebben az ügyben.

Jovin György szabadlábra helyezését kérte.

Jovin György, a volt temesmezei közlekedési kormánybiztos, akit az aradi ügyészség többrendbeli hivatali visszaélés miatt letartóztattott és vizsgálati fogságba helyezte, ma ügyvédje útján 100.000 korona kauciót ajánlott fel szabadonbocsátása ellenében. A kérelem felett a vádtanács fog dönteni, azonban az ügyészség a szabadlábra helyezés ellen van, mert a büntetés előreláthatólag olyan súlyos lesz, hogy a vádlott szökésétől lehet tartani. Ezek után minden valószínűség szerint a vádtanács Jovin további fogvatartását fogja elrendelni.

Aremelést kértek az aradi kávéosok.

Az aradi kávéháztulajdonosok azzal a kérelemmel fordultak az ármegeállító-bizottság elé, hogy emelje fel a feketekávé és fehérkávé árát. Kérelmüket azzal indokolják, hogy az ármegeállító-bizottság legutóbb a kávé árát kilónként negyven koronáról hatvan koronára, a tej árát literenként két koronáról három koronára emelte fel, ami önkéntlenül maga után vonja a feketekávé és tejeskávé árak felemelésének szükségességét. Az ármegeállító-bizottság legközelebb tárgyalja a kérelmet. Ertesülésünk szerint az ármegeállító-bizottság nem fogja felemelni a feketekávé és tejeskávé árát.

Rendőri felügyelet alá helyezik az esküt nem tett rendőrtiszteket.

Az aradi rendőrség tisztikara megtagadta a hűségkü letételét. Ennek természetes következménye az, hogy ezeknek a rendőrtiszteknél el kell hagyni hivatalukat, a mi e hónap harmincadikán meg is fog történni.

Stoica Sebestyén rendőrfőnök még a napokban minden rendőrtiszteket külön-külön írásban fog értesíteni elbocsátásáról. Ebben

az írásban értesíti a rendőrfőnök az elbocsátottakat, hogy további működését, tekintettel azon körülményre, hogy a román hivatalos esküt letenni vonakodott, folyó évi november hó 30-ával beszünteti a evvel kapcsolatban közli, hogy hozzátartozóival együtt újabb intézkedésig rendőri felügyelet alá helyezi, megtiltva a rendszer társadalmi érintkezést is.

Tavaszzal kezdik építeni az aradi villamos vasutat.

Ámbár a város az utóbbi időkben a nagy szénhiány miatt folytonosan villanyszolgáltatási zavarokkal küzdött, a város közúti közlekedésének villamosítása nem került le napirendről. Zádor Imre gépüzemigazgató, akit a közúti villamos vasút előkészítő munkálataival bíztak meg, most is serényen dolgozik a nagy mű előkészítésén, úgy, hogy mihelyt a viszonyok megengedik, azonnal hozzá lehet fogni a tervek kiviteléhez. Robu János dr. polgármester állandó érdeklődéssel kíséri az előmunkálatokat és időnként jelentést tétet azok állásáról. Munkatársunk ma kérdést intézett az ügyben Zádor Imre gépüzemigaz-

gatóhoz, aki a következőket mondotta:

— A villamos közlekedés előkészítésén állandóan dolgozunk. A közlekedési vonalak ugyanazok lesznek, amelyeket annak idején a közlekedési bizottság megállapított. A végállomások a repülőtéren, az állomásnál és az Óvár-tereu lesznek. A villanynálzat hossza harminc kilométer. Most a traszhozási munkák folynak és a hálózat felével már elkészültünk. Ha az időjárás kedvező marad, akkor tavaszig befejezzük az előmunkálatokat és akkor azonnal hozzá lehet fogni a tervek kiviteléhez.

Gáz helyett villannyal világítják az utcákat.

Megirtuk, hogy a város megbizítja, Zádor Imre gépüzemigazgató annak idején Budapesten járt, ahol sikerült az utcák világításához szükséges villamos égőtesteket és huzalokat szereznie. A kérelem megérkezett Aradra s a mérnöki hivatal megkezdte azoknak az utcáknak villamos világítással való felszerelését, amelyeket eddig csak gázzal világítottak. Ma kérdést intéztünk Angel István dr. helyettes polgármesterhez, hogy a munkálatok milyen

stádiumban vannak? A helyettes polgármester ezeket mondotta:

— A mérnöki hivatal a tanács határozata értelmében megkezdte az utcáknak villamos huzalokkal és égőtestekkel való felszerelését. A munka folyamatban van, sok utcában, amelyek eddig sötétek voltak, már égnek a villamos lámpák. Azt hiszem, hogy hamarosan befejeződnek a munkálatok s akkor mindazokban az utcákban, amelyekben gázvilágítás volt, villamos lámpák fognak égni.

Tilos a szerelem.

— Megzavart randevuk. — Elcsipett láncosok. —

Stoica Sebestyén rendőrfőnök tegnap is folytatta a város területén napokkal ezelőtt megkezdett nagyszabású razziaikat. Az elmúlt éjjel a rendőrfőnök a Központi-állodát és éttermet kutatta át, ahonnan többeket bekísértetett a rendőrségre. Így a rendőrségre került egy regatul bélyegekkal üzérkedő nagyobb társaság, közöttük egy ismert aradi kereskedő, továbbá egy vidéki uriaszony és az aradi színház női karának egyik fiatal tagja. A regatul bélyegekkal láncoskodó társaságot a kereskedő kivételével igazolás után azonnal

elbocsátották a rendőrségről, a kereskedő és a két hölgy pedig az egész éjjelt a rendőrségi fogdában töltötték el. Ma reggel a kereskedőt kihallgatta Vidéky Gusztáv rendőrfogalmazó, a nők vallomásáról pedig, akiket tiltott szerelemekedésért kísértették be a rendőrfőnök, Kristyáry István dr. rendőrbíró vett fel jegyzőkönyvet. A hivatalos aktus befejezése után a kereskedő eltávozhatott a rendőrségről, de szigorú eljárást indítottak ellene, a két nőt pedig kitiltották Aradváros területéről.

HIREK.

— Románia új bécsi követé. Románia bécsi követévé meghatalmazott miniszteri rangban Isopescu Grekult nevezték ki. Az új követ már el is utazott Bécsbe.

— A gyulafehérvári nemzetgyűlés évfürdője finnp. Velicua Romulus dr. prefektus elrendelte, hogy december elsejét ünnepnap gyanánt kell megülni. Az üzleteket egész nap zárva kell tartani és még azok a nyilvános üzlethelyiségek sem nyithatnak ki, amelyeknek különben joguk lenne ünnepnapokon délelőtt 10 óráig áruaitani.

— A rendőrkörületek új vezető. Stoica Sebestyén rendőrfőnök ma kinevezte a rendőrkörületek vezetőit. Az I. körület vezetője Tinódy János rendőrbiztos, aki egyezsersmind a rendőrlégénység személyi ügyeinek a vezetője is. A II. körület élére Bán Sándor rendőrbiztos került, a III. körületben Mladin Jenő, a IV.-ben Schiopu János, az V. körületben János János és a VI.-ban Hanesiu Iván vezeték a körület ügyeit.

— Házasságok. Scheer Margit (Simánd) és Messer Ilés közismert aradi cukorka-kereskedő, nov. hó 30-án (vasárnap) tartják egybtkelési ünnepélyüket Simándon.

Strauss Juliska Lipka és Klein Rudolf Szászregén folyó hó 30-án házasságot kötnek.

— Szerajevóban összeszűntak Ferenc Ferdinánd szobrát. Szerajevóban ismeretlen tettesek lerombolták Ferenc Ferdinándnak és Chotek Zeófiának gránitból és bronzból készült szobrát, melyet a meggyilkolt trónörökös pár emlékére ama hídfőnél állított az osztrákok kegyelele, ahol Prineip golyója megölte a főherceget és nejét.

— A Mignon pénteki reprizét nagy érdeklődéssel várja Arad zenéért publikuma. A direktor különös gondot fordított Thomas e remek szemüvének az előadására, amelynek sikerét egyébként ez alapos előkészítés mellett a kiváló szereposztás is biztosítja. A főszerepek Várady M., Horváth M., Kiefer L., Bing, Ocskay, Jakabffy, Herold és Lankey kezében vannak. Szombaton délután egy kacagató bohózatot, a Császár és aszszárt adják elő, míg vasárnap délután a Nebántsvirágot. Vasárnap este a Szibill operett van műsoron.

— A város emeli a járdafoglalási díjakat. A rendőrkapitányi hivatal ma előterjesztést tett a városi tanácsnak, hogy a kávéházak és eukrázdák aszfaltjárda foglalási díját emelje fel a következőképen: az Andrassy-tereu és a főútvonalon négyesögméterenként három koronáról tíz koronára, a Szabadságtéren két koronáról nyolc koronára. Azokban az utcákban, ahol eddig még nem volt a kávéházak előtt terrasz, a tanács négyesögméterenként öt koronában állapítsa meg a járda foglalási díjat. A tanács legközelebbi ülésén foglalkozik az előterjesztéssel.

— Teodoroson Gilger a kiváló baritonista és Botez Nina koloratur diva Aria és Dalestáye ma este (esütörtökön) 8 órai kezdettel lesz a Kulturpalota nagytermében megtartva. A még meglévő jegyeket a Bloch cég árulja.

